

Bankarnir og vit

TAÐ kom helst rættiliga óvart á landsins stýri, tá sjónvarpið í farnu viku visti at siga frá, at ein orsök in til, at bankarnir ikki hava møguleika at figgjað nakað sum helst í Føroyum er tann, at teir hava brúkt pengarnar til at afturgjalda lán í útlandinum. Víst varð í somu sjónvarpssending á, at bankarnir aftur tørva pening, og at teir aftur fara at venda sær til tað almenna. Hesi tíðindi fingi lógmann at kalla bankaleiðslurnar til snarfund í Tinganesi. Hon vildi hava at vita, hvat liggur undir hesum tíðindunum.

HVAT fekk lógmaður so at vita, tá avtomaði! Ikki nógv, tí sambært lógmanni eftir fundin, so vóru tey ikki blivin nógv klókari upp á hesar stóru og álvarsomu spurningar, sum alt bankavirksemið í løtuni fevnr um. Hon visti sjónvarpssmanninum til bankarnar at fáa meiri at vita.

VIT hava leingi vitað, at bankarnir hava ikki havt tað gott. Fleiri ferðir hava tað almenna Føroyar og tað almenna Danmark verið noyðd til at bjarga bankunum. Og okkurt bendir á, at tað ikki er nóg mikið við umrøddu bjargingum. Neyðugt verður helst viðm uppaftur fleiri.

EITT av høvuðsendamálið hjá tí almenna at skuldabinda hvønn Per og Pól fyrri at útvega bankunum pening var tað, at hetta skuldi tryggja okkara peningaskipan og harvið møguleikarnar hjá tí sunnara partinum av vinnulívinum at halda fram ella bróta upp úr nýggjum. Síðani er jú tað hent, at vit hava fingið at vita, at hjálpin til bankarnar er ikki farin til at menna vinnulívið men til at gjalda útlendska skuld við hjá bankunum.

VIT vita, at ein orsök in til, at bankarnir

eru illa fyrri, er tann, at nógur peningur er fluttur av landinum ella í aðrar peningargarstovnar, og tiskil hava bankarnir ov lítið av tøkum peningi at arbeiða við. Eitt endamálið við almennu innspæringini av milliardum í bankarnar var tá eisini fyrst og fremst at geva teimum tøkum pening at arbeiða við. Men nú sær ikki mætti út enn vit her fáa skrúvuna uttan enda. Tí sohvørt tað almenna letur pengar til bankarnar og bjargar teimum gevur tað teimum, sum eiga nakað ella nógvan pening í bankunum møguleika at bjarga sær henda pening við eitt nú at flyta hann av landinum.

NÚ nærkast so tíðin, tá ið teir pengarnir, sum vórðu uppsagdir í bankunum beint eftir fyrstu bjargingarroyndina av bankunum í fjør, kunnu takast út úr bankunum. Dimmalætting vil í grein leygdagin vera við, at talan er um meira enn eina mia. kr. Við øðrum orðum er vandi fyrri, at bankarnir komandi tíð rætt og slætt verða dreinaðir fyrri tóka uppsparðan pening og at nógur av hesum peningi nú endar í útlandinum.

Men hvat ger tingið og landsstýrið verður spurt í hesum døgum, nú óvissan ræður og eingin veit, hvør í veruleikanum ræður í Føroyum, politikarnir, bankarnir ella onkur heilt annar. Hetta fær ein til at hugsa um væl rakta setningin í tättinum hjá Tróndi Olsen "Í Gøtu ein dag": "men sig, hvat ger Tingið, tú státt ei og bin?" "Jú teir selja grýn." Man hetta ikki vera tann fatan, sum mangir føroyingar í dag hava av bæði tingi og landsstýri, nú hesi líða og onga ávirkan hava á, hvat almenni peningurin til bankarnar verður brúktur til og enn minni vita, hvat hendir í bankaverðini, sum tað almenna í dag er einn av høvuðspartaieigarunum í gjøgnum longu fleiri bjargingarroyndir.

TAÐ kann ikki sigast annað, enn tað ræður fjáltur og ótti millum manna, nú sjálvt ikki okkara leiðani fólk hava fingurin á bankapulsinum. Dimmalættingin má sigast at hava gjørt sína stóðu upp, tá blaðið við stórar yvirskrift leygdagin rætt og slætt slær fæst, at best man vera at lata bankarnar fara. Hetta er djørv men møguliga eisini ábyrgdarleys tala, tí enn hevur eingin rættiliga gjørt sær greitt, hvat hendir, um vit lata bankarnar fara. Hevur Dimmalætting veruliga so stórt innlit í banka- og samfelagsmál og avleiðingarnar av einum bankarætt, at blaðið, sum kemur í hvørt hús í landinum, við stórar yvirskrift yvir alla síðu 3 kann skriva, at vit eiga at lata bankarnar fara? Ein kann ikki annað enn spyrja, um tað ikki í veruleikanum er ábyrgdarleyst av blaðnum at mæla til at lata bankarnar fara bara út frá onkrari hessini keldu, sum vil vera ónavngivin!!!

TÁ eingin annar í samfelagnum hevur verið førur fyrri at siga, hvat hevði hent, um bankarnir fóru, so kann tað tykjust lögdi, at landsins størsta blað og málagnid hjá tí størsta andstøðuflokkinum, sambandsflokkinum, kann koma til hesa avgjördu niðurstøðu bara út frá onkrari ónavngivnar keldu. Tá blaðið tekur stóðu í eini so stórum álvarsmáli, hevur tað eisini skyldu til at siga sínum lesarum, hvørjar fylgjurnar verða, lata vit bankarnar fara.

EIN stórvansi við okkara demokrati er tann, at tað er so trupult hjá fjølmiðlunum at fáa upplýsingar um stór og álvarslig samfelagsmál. Hetta veri seg bæði innan tað almenna og eisini eitt nú í bankaverðini, sum nú er vorðin alt meira almenn, tá hugsað verður um, hvør hevur bjargað hesum bankum og hvør stendur til at skula rinda hesa skuld aftur. Eingin ivi er um, at høvdu bæði politikarar, bankafólk oo. við spælt við meira opnum kortum og eisini

í størri mun torað at viðgingið ikki bert gjørd mistøk men eisini egid mátt- og hjáparloysi, tá hevði kanska sæð øðrvísi út. Við alla tíðina at lást sum um at ein veit og kennir støðuna gera politikararnir í veruleikanum sær sjálvum og sínum veljarum eina bjarnatenastu.

AT sjónvarpið gongur undan at útvega fólk upplýsingar og vitan um, hvat fyriferst aftanfyrri leiktjöldini skulu fólkini har hava tókk uppiborna fyrri. Haldið áfram. Men at landsins størsta blað og málagnid hjá sambandsflokkinum skal brúka gitingar og ónavngivnar keldur til at koma til eina so kolvettandi niðurstøðu sum hana at mæla til at lata bankarnar fara kunnu vit ikki taka undir við. Slík - ja dómdagslíknandi tala - áttu í hvussu er áðrenn hon varð sett á prent í landsins størsta blað - at verið betri undirbygd eitt nú við at greitt frá fylgjunum av einum veruligum bankarætt.

TAÐ kennist annars sera margháttligt at ikki fleiri av mongu av okkara væl- og høgtútbúnu fólkum, sum hava nomið sær útbúgvingar í útlandinum eitt nú innan búskap og samfelagsfrøði ikki í størri mun leggja seg út í almenna orðaskiftið og harvið geva sítt tyðandi íkast til hetta orðaskiftið, sum í veruleikanum als ikki er til - nettup vegna vantandi undirtøku frá umrøddu fólkum. Hesi áttu so sanniliga at havt skyldu til at givið øðrum føroyingum innlit í teirra fakligu vitan, soleiðis at fleiri í hesum landi skiltu støðuna og høvdu møguleika at gera sær sínar egnu tankar út frá m.a. hesum. Júst hesin mangul uppá fakliga og kvalifiseraða luttøku í orðaskiftinum tykist og tørvandi vitan og innlit hjá eitt nú politikarunum fær ein at koma til ta niðurstøðu, at bankarnir - og tá hugsa vit um Føroya Banka og Sjóvinnubankan - í veruleikanum eru teir, sum hava bæði buktina og báðar endar.

Frá Norðurlandahúsinum:

Nýtt innihalds- ríkt føroyakvøld

Mitt millum Olavsøku og tann tiggjunda Tórshavnar jass-, fólk- og bluesfestival kemur næsta føroyakvøld í Norðurlandahúsinum í kvøld við føroyskari kvøldsetu og fiskaverðum úr heimins reinasta havi, tilrættað av Føroya Fiskasølu og Norðurlandahúsinum. Kvøldsetan er sum vant undir leiðslu av Mikki Helmsdal, ið hevur lagt hesa skrá:

Mikkjal Helmsdal bjóðar vælkommin og greiðir frá skránni.

Ljósmyndarøðin »Havlandi« við myndum eftir Inga Joensen og tón-

leiki eftir Jóhannes á Rógvu Joensen. Hetta er ein landslagslýsing í tónum og myndum, sum heldur seg til ta ørøðu náttúruna og litirnar og ljósið í henni.

Dupultkvartett undir leiðslu av Hera Eysturlið syngur eldri og nýggjari føroyskan tónleik.

Sjónleikarnir Egi Dam, Eyð Matras og Kristina Hansen framføra »Magnus Dam Jacobsen - Ein leikmynd«.

Jazz/rockbólkurin Plúmm saman við bassleikaranum Jóhannes á Rógvu Joensen spæla egnan tónleik. Limirnir í bólknum

byrjaðu at spæla sama heilt ungir í byrjanini av 80-árunum og teir hava gjøgnum árin ment seg til at gerast kanska fremsta føroyska navnið á jazz/rock-økinum.

Ljósmyndarøðin »Bláur bóltur« eftir Inga Joensen og Johs. á Rógvu Joensen. Í hesi røðini er myndastilurin meiri ekspressionistiskur og tónleikurin meiri rútmískt ágangandi enn í tí fyrru. Ein bláur bóltur gevur høvi til eina uppdragarferð í nýggju og gomlu Havnini.

Føroyskur dansur við Norðursreymoyar dansifelag. Fyrst verður ein

framvising av dansi og dansispølum, og síðani verður ein vísa kvøðin, har áskoðarnir verða bodnir við upp í ringin.

Tað hevur verið væl av fólkum til øll føroyakvöldini í alt summar, og teir triggir samstarvsfelagarnir, Ferðaråd Føroya, Føroya Fiskasøla og Norðurlandahúsið, vænta eisini góða undirtøku tey trí síðstu kvöldini, í kvøld, 10., 24. og 31. august.

TØKK

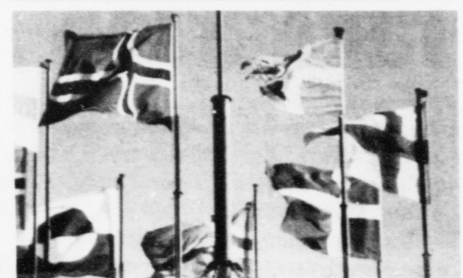
Hjartaliga takk fyrri sýnda samkenslu, tá kæra mamma okkara

GUNHILD PETERSEN
fødd Hansen
búsitandi í København

doyði og varð jarðað.

Familjunnar vegna

Oslo, Meinild og John

Føroysk kvøldseta verður í Norðurlandahúsinum í kvøld